26/06/2020

Ο απ. Παύλος: Ο αληθινά μεγάλος

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μάνης

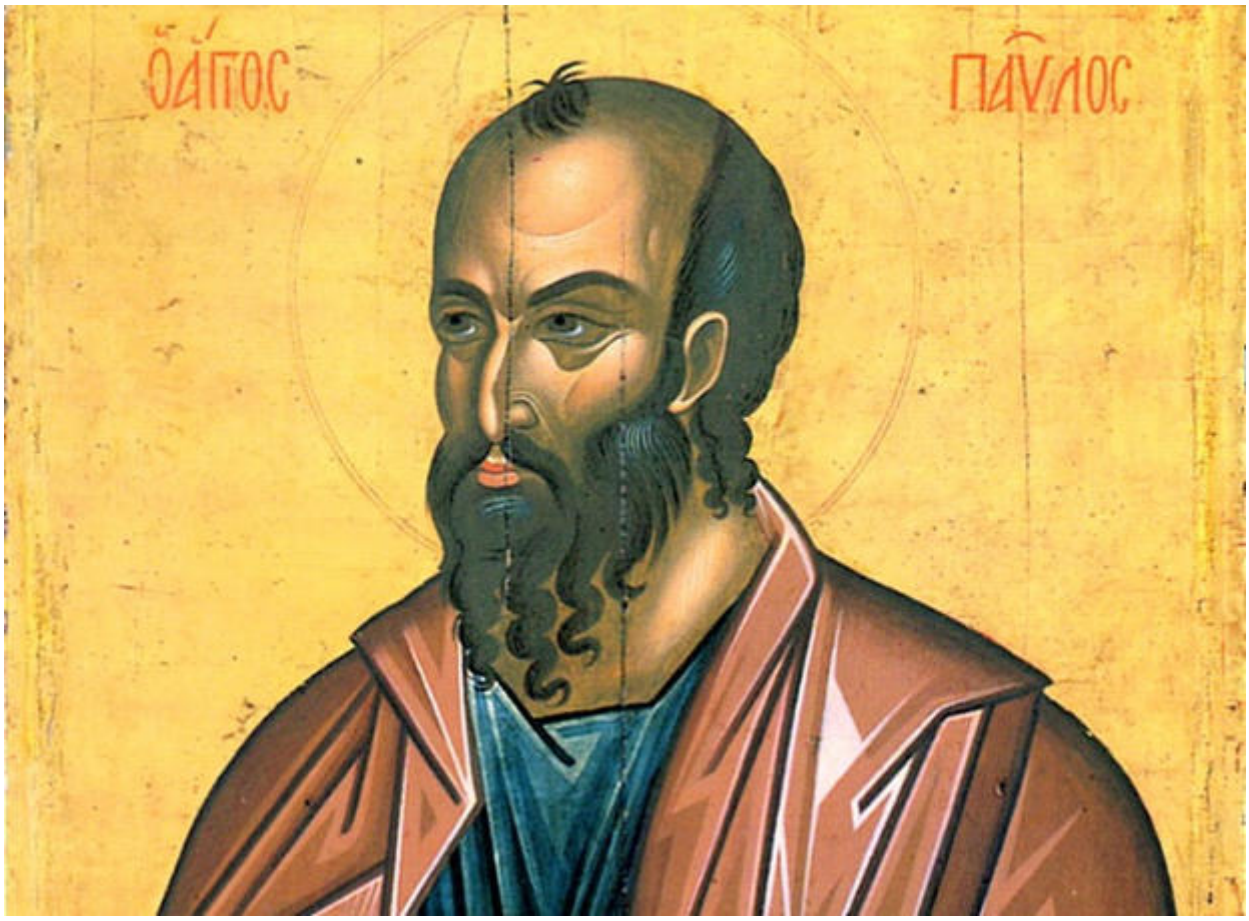

Του Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου

Ὁ Ἀπ. Παῦλος δέν ἦταν μία συνηθισμένη περίπτωση ἀνθρώπου. Ὑπῆρξε, πράγματι, ἕνας ἐπίγειος ἄγγελος καί ἕνας ἐπουράνιος ἄνθρωπος. Ἀληθινά μεγάλος. Μεγάλος Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν. Γεμᾶτος θαυμασμό ὁ Ἱ. Χρυσόστομος γράφει: «Μέ ποιόν θά μπορούσαμε νά συγκρίνουμε αὐτόν πού κάθε μέρα πονοῦσε γιά ὁλόκληρη τήν οἰκουμένη καί γιά ὅλους ἀνεξαιρέτως τούς ἀνθρώπους καί γιά τόν καθένα χωριστά;».

Ὁ ἴδιος, λέγει γιά τόν ἑαυτό του, ὅτι εἶναι «δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ἔτσι ἀρχίζει πολλές Ἐπιστολές του. «Παῦλος, δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ». Δέν διστάζει νά πεῖ ὅτι εἶναι δοῦλος, τόν ὁποῖον ἐξηγόρασε ὁ Χριστός καί στόν ὁποῖο ἀνήκει. Καί ἡ ἔννοια τοῦ δούλου τήν ἐποχή του εἶχε σκληρό περιεχόμενο.

Ἔπειτα στήν πρώτη του Ἐπιστολή πρός τούς Κορινθίους ὅταν ἔρχεται ἡ στιγμή νά

συγκρίνει τόν ἑαυτό του πρός τούς ἄλλους Ἀποστόλους τότε χρησιμοποιεῖ μία ὑποτιμητική γιά τόν ἑαυτό του φράση: «Ἔσχατον δέ πάντων, ὡσπερεί τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη (ὁ Κύριος) κἀμοί» (Α' Κορ. 15,8). Τελευταῖα, λέγει, ὡς σέ ἀπόβλητο, εὐτελέστατον ἀπό ὅλους τούς Ἀποστόλους φανερώθηκε ὁ Χριστός καί σέ μένα. Καί δίδει καί τήν ἐξήγηση: «Ἐγώ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὅς οὐκ εἰμί ἱκανός καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τήν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ.15,9). Δέν ὑπολογίζει καθόλου ὅτι μέ αὐτά τά λόγια του μπορεῖ νά ὑποβιβάσει τό κῦρος του. Ὁ ἴδιος ταπεινώνεται. Θεωρεῖ τόν ἑαυτό του ἀνάξιο γιά τό ἔργο τοῦ ἀποστόλου. Δέν λησμονεῖ ὅτι κάποτε «ἐδίωξε τήν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ», ὅτι ὑπῆρξε «βλάσφημος καί ὑβριστής» (Α' Τιμ. 1,13). Φράσεις πού δείχνουν τό μέγεθος τῆς ταπεινοφροσύνης του. Ἔπειτα στήν ἐπιστολή του πρός Ρωμαίους δέν διστάζει νά κάμει τήν διακήρυξη: «Οἶδα ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοὐτέστιν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν» (Ρωμ.7,18). Γνωρίζω δηλ. ὅτι δέν κατοικεῖ μέσα μου ἀγαθόν. Ἡ ἀδυναμία τῆς ἀνθρώπινης φύσης μετά τήν πτώση τοῦ γενάρχου Ἀδάμ εἶναι τό ἴδιον γνώρισμα ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ὅμως, παρά τό γεγονός ὅτι ὁ Παῦλος ἔχει ἀναγεννηθεῖ καί μέ τήν χάρι τοῦ Θεοῦ προάγεται εἰς ἀρετήν συνεχῶς, ἐν τούτοις, ἀπό βαθειά αἴσθηση αὐτογνωσίας καί ταπείνωσης δέν δυσκολεύεται νά περιλάβει καί τόν ἑαυτό του στή θέση τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων. Στήν ἴδια Ἐπιστολή γράφει: «Βλέπω δέ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καί αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου» (Ρωμ. 7,23). Ὁ Ἀπ. Παῦλος σ' ὅλη του τήν ἐπίγεια ἐπίπονο ζωή καθίσταται ἀκατανίκητος, ἀγωνιστής, δυνατός μαχητής τοῦ κακοῦ, φλογερός ἀπόστολος, πρωταθλητής ἀγάπης, ζηλωτής τοῦ Θεοῦ.

Πολύ δέ χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι ἐνῶ στήν ἀρχή ἔβλεπε τόν ἑαυτόν του τελευταῖο ἀπ' ὅλους τούς Ἀποστόλους, στό τέλος τῆς ζωῆς του, γράφοντας ἀπό τήν φυλακή τῆς Ρώμης στούς Ἐφεσίους, ὀνομάζει τόν ἑαυτό του «ἐλαχιστότερον πάντων τῶν ἁγίων» (3,8). Καί βέβαια ὅταν λέγει ἁγίους ἐννοεῖ ὅλους τούς πιστούς, ὅλους τούς χριστιανούς. **Θεωρεῖ, λοιπόν, τόν ἑαυτό του ὡς τόν τελευταῖον πιστόν. Ποῖος; Ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος πού τόσα καί τόσα ὑπέφερε γιά τόν Χριστό.** Φθάνει ἀκόμα αὐτός ὁ μεγάλος καί σπάνιος ἄνθρωπος, ὁ Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ Παῦλος νά πεῖ: «Χριστός Ἰησοῦς ἦλθε εἰς τόν κόσμον ἁμαρτωλούς σῶσαι, ὧν πρῶτος εἰμι ἐγώ». (Α' Τιμ. 1,15). Ποιός τό κάνει καί τό λέγει αὐτό; Ὕψος ταπεινοφροσύνης.

Ἀλλά καί πόσες θλίψεις δέν δοκίμασε ὁ Ἀπόστολος! Πολλά τά παθήματα καί οἱ δοκιμασίες καί οἱ στενοχώριες του. Ἀκόμα καί ἡ ὑγεία του ἦταν κλονισμένη μέ ἐκεῖνον τόν «σκόλοπα» πού τόν βάρυνε στό σῶμα του. Ὁ ἴδιος μᾶς δίνει τήν συγκλονιστική εἰκόνα τῆς πολυπαθοῦς ζωῆς του. Ἄς διαβάσουμε καλύτερα τόν ἴδιο τί γράφει γιά τίς θλίψεις του: « Ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς

ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις· ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθημερὸν ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις· ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι» (Β’ Κορ. 11, 23-27).

Μάλιστα ἀπό ἐπιστολή τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης Κλήμεντος πού γράφτηκε μόλις τριάντα χρόνια μετά τό μαρτύριον τοῦ Παύλου, πληροφορούμεθα ὅτι ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν φόρεσε ἑπτά φορές τά δεσμά γιά τόν Χριστό. «Ἑπτάκις δεσμὰ φορέσας, φυγαδευθείς, λιθασθείς... καὶ μαρτυρήσας ἐπὶ τῶν ἡγουμένων, οὕτως ἀπηλλάγη τοῦ κόσμου... ὑπομονῆς γενόμενος μέγιστος ὑπογραμμός». Μνημονεύει ἐδῶ τό μαρτυρικό τέλος τοῦ Παύλου. Δέν πέρασε μόνον τήν ζωήν του μέ φοβερές θλίψεις. Κλήθηκε στό τέλος νά πιεῖ καί τό ποτήριο τοῦ μαρτυρίου. Ἁλυσοδεμένος καί κατηγορούμενος ὁδηγήθηκε ὁ Παῦλος στή Ρώμη. Στόν θρόνο τῆς Ρώμης ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἐγκληματίας, ὁ Νέρων. Αὐτός θά δίκαζε τόν πολυπαθῆ Ἀπόστολο, τόν θεμελιωτή τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Καί τόν δίκασε. Ἔτσι ὁ Παῦλος, πού ζοῦσε μέ τήν ἀπόφαση τοῦ θανάτου χάριν τοῦ Χριστοῦ, δέχθηκε τελικά τό κτύπημα ἀπό τό ξίφος τοῦ δημίου. Μαρτύρησε γιά τόν Χριστό!

Καί πῶς ἀντιμετώπισε ὅλα τά παθήματά του ὁ Παῦλος; Μήπως μέ γογγυσμούς, μέ παράπονα, μέ ἐσωτερική πικρία καί ταραχή; Τίποτε ἀπό αὐτά δέν ἤγγισε τήν μεγάλη του ψυχή. Ἤρεμος, γαλήνιος, μέ χαρά, μέ βαθεῖα ψυχική ἱκανοποίηση δέχεται ἀπό τό χέρι τοῦ Κυρίου ὅλα τά ποτήρια τῶν θλίψεων. «Ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπί πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν» (Β’ Κορ. ζ’ 4), ἔγραφε πρός τούς Κορινθίους. Καυχᾶται γιά τίς θλίψεις του. «Καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν» (Ρωμ. ε’ 3). Ἀσύλληπτο, ἀλήθεια, τό ψυχικό μεγαλεῖο τοῦ πολυπαθοῦς Παύλου. Δέν ὀφείλεται δέ σέ στωϊκή ἀπάθεια ἡ μεγαλειώδης ἀντιμετώπιση τῶν θλίψεων. Εἶχε τήν πεποίθηση ὅτι ἔπασχε γιά τόν Χριστό. Σ’ ὅλες τίς θλίψεις ἔμενε ἀκλόνητος ψυχικῶς καί συνέχιζε μέ τόν ἴδιο πάντοτε ζῆλο τό μέγα ἔργον του, διότι ἐνεδυναμώνετο ἀπό τόν Κύριον. «Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ», ἔγραφε πρός τούς Φιλιππησίους. Αὐτός ἦταν ὁ ἀληθινά μεγάλος Παῦλος.

Ἔτσι καί στό ἄλλο μεγάλο ἄθλημα τῆς ἀγάπης γίνεται πρωτοπόρος. Εἶναι ὁ κατ’ ἐξοχήν Ἀπόστολος πού κηρύττει καί ἐφαρμόζει στήν πράξη τήν μεγάλη ἀρετή, τήν πρώτη τῶν ἀρετῶν, τήν ἀγάπη. Ἐκείνη τήν ἀγάπη πού ἔφερε καί δίδαξε ὁ Χριστός. Ἡ ζωή του ὁλόκληρη τοῦ Ἀποστόλου ὑπῆρξε μία προσφορά στό βωμό τῆς ἀγάπης. Δέν τῆς ἔψαλε μόνο τόν πιό ὡραῖο ὕμνο ἀπό

ὅσους ποτέ ἔψελναν ἀνθρώπινα χείλη. Δέν τήν ἔβαλε ἁπλά στήν κορυφή τῶν ἀρετῶν. Τήν ἔβαλε προπάντως ὡς θεμέλιο λίθο στήν πολυκύμαντη ζωή του. Ἔλεγε: «ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωσμένοι καί τεθεμελιωμένοι» (Ἐφεσ. 3,18). Τό νά ἀγαπᾶ κανείς ἀληθινά, χριστιανικά, ὄχι ψεύτικα, ἐξωτερικά, τυπικά εἶναι κάτι τό θεϊκό. Καί βέβαια ἡ ἀγάπη αὐτή ἡ ἀληθινή πρότυπο ἔχει τόν ἴδιο τόν θυσιασθέντα γιά τό ἀνθρώπινο γένος Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, γιατί Αὐτός εἶναι ἡ ἐσταυρωμένη ἀγάπη. Ὁ Ἀπ. Παῦλος μέσα στόν θησαυρό τῆς διδασκαλίας του γιά τήν ἀγάπη χρησιμοποιεῖ τέσσερα ἰσχυρά ρήματα, τά ὁποῖα ἔρχονται καί ζωγραφίζουν μερικές χαρακτηριστικές πλευρές τῆς ἀγάπης. Συνιστᾶ: «Διώκετε τήν ἀγάπη» (Α’ Κορ. 14,1), δηλ. κυνηγῆστε, ἀποκτῆστε, τήν ἀγάπη. «Διά τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις» (Γαλ. 5,13) δηλ. γίνετε ὡς δοῦλοι στήν ὑπηρεσία τῆς ἀγάπης. «Περισσεύετε ἐν ἀγάπῃ» (Β’ Κορ. 8,7) δηλ. νά πλεονάζει ἡ ἀγάπη στή ζωή σας. Ἔτσι καταδεικνύεται ἀπόλυτος ὁ Ἀπόστολος στό θέμα αὐτό τῆς ἀγάπης, γι’ αὐτό καί τήν ἐπαναλαμβάνει σχεδόν 77 φορές αὐτή τήν σπουδαία λέξη. Μία λέξη, κατ’ ἐξοχήν τῆς χριστιανικῆς κοσμοθεωρίας.

Ἐπί πλέον, ἐκεῖνο τό: «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη» (Ματθ. 23,15) ἦταν τό συγκλονιστικό γεγονός στήν καρδιά τοῦ Παύλου. Τό ἐφήρμοσε στήν πράξη μέ τίς μεγάλες ἀποστολικές του περιοδεῖες ἀνά τήν τότε γνωστή οἰκουμένη. Ἀπό τά Ἱεροσόλυμα καί τήν Ἀντιόχεια μέχρι τήν Κύπρο, Μικρά Ἀσία, Θράκη, Μακεδονία καί κυρίως Ἑλλάδα καί αὐτήν τήν Ρώμη καί πέραν αὐτῆς. Γιά τόν Παῦλο, οἱ ἀποστολικές περιοδεῖες δέν ἦταν ἁπλῶς ἕνα κήρυγμα. Ἦταν καρπός τοῦ πνεύματος τῆς θυσίας γιά τό ὄνομα τοῦ Κυρίου. Ἦταν φλόγα τῆς καρδιᾶς του γιά τήν γνωριμία τῶν συνανθρώπων του μέ τόν Χριστό καί γιά σωτηρία τῶν πλανηθέντων. Ἦταν ἐσωτερική ἀνάγκη καί ὑπακοή στήν θεϊκή πρόσκληση γιά ἀποστολή. Ἔλεγε: «Ἐάν γάρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαί δέ μοι ἐσμέν ἐάν μή εὐαγγελίζωμαι» (Α’ Κορ. 9,16) καί ἀκόμη ἔγραφε: «Ἕλλησί τε καί βαρβάροις, σοφοῖς τε καί ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί» (Ρωμ. 1,14). Τό φαινόμενο Παῦλος σφραγίζει μέ μία μοναδική ἀνεξίτηλη σφραγῖδα τό μεγαλειῶδες ἔργο τῆς ἀποστολῆς – ἱεραποστολῆς, γι’ αὐτό καί ὅλη ἡ ἐπιστολογραφία του ἔχει σαφῶς ἱεραποστολικό χαρακτῆρα. Εἶχε κληθεῖ ἀπό τόν Κύριο γιά ἕνα ὁλοκληρωτικό δόσιμο τοῦ ἑαυτοῦ του στούς συνανθρώπους του, στούς ἀδελφούς του ἐν Χριστῷ.

Σέ μία ἐποχή ἄκριτης παγκοσμιοποίησης, καί ἀνόητου μιμητισμοῦ ἀξίζει νά ἀκούσουμε τήν ἀποστολική προτροπή: «Παρακαλῶ ὑμᾶς μιμηταί μου γίνεσθε». (Α’ Κορ. 4,16). Μιμητές τοῦ πρωτοπόρου τοῦ ἀνωτάτου πνευματικοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ ἀληθινά μεγάλου.